

Endavant

Número 26, Maig del 1993

Portaveu dels Socialistes de Catalunya

EDITORIAL

Amb la gent, amb la majoria

Quan aquest número de l'ENDAVANT ja es trobava en ple procés d'edició—cosa que cal tenir en compte en llegir alguns dels articles que hi figuren—, va produir-se la notícia de la dissolució de les Corts Generals i la convocatòria d'eleccions legislatives per al proper dia 6 de juny. De fet, la pre-campanya ja és al carrer, les llistes ja estan aprovades i el debat polític s'alimenta cada dia amb noves idees i nous elements de reflexió.

Per als socialistes, l'objectiu és ben senzill d'enunciar: tenim al davant el repte de guanyar les eleccions amb la màxima majoria possible i de donar un impuls renovat al nostre projecte de canvi i de progrés per a Espanya. I per als socialistes catalans en concret, un objectiu específic: a més de contribuir a la victòria socialista en el conjunt d'Espanya, volem tornar a vèncer a Catalunya, com ho hem fet en totes les eleccions legislatives.

En el nostre bagatge electoral, els socialistes portem sens dubte elements d'un pes considerable. No sols un líder indiscutit per a la presidència del govern, no sols un equip d'homes i dones bregats en les tasques polítiques i de gestió, sinó fonamentalment un balanç global que és positiu. Un balanç de l'acció de govern que abasta des de la consolidació definitiva de

la democràcia i el desenvolupament autònom fins al creixement i la modernització de l'economia i de l'estructura productiva, tot passant per la nostra plena integració en el concert dels països més lliures i més avançats.

Tanmateix, el més important és el que podem i el que volem fer ara, en una nova etapa política progressista. Precisament perquè hem anat creant les condicions per a un nou canvi, per a un nou horitzó de progrés, els socialistes podem proposar ara un nou programa que ens portarà encara més enllà en el nostre objectiu irrenunciable d'aconseguir una societat cada vegada més pròspera i més igualitària.

Per fer possible aquesta nova fase de progrés, caldrà sens dubte la mobilització entusiasta de tots els nostres militants i simpatitzants, per tal que puguem explicar tan bé com sigui possible allò que hem fet, allò que farem i allò que significaria la pujada de la dreta al govern d'Espanya. Aquesta feina de mobilització, tan necessària, té un motor i un estímul que justifiquen l'existència mateixa d'un partit socialista com el nostre: aconseguir amb la gent, amb la majoria, nous objectius de progrés, de llibertat i d'igualtat. Aquest és el propòsit que guiarà la nostra tasca durant les setmanes que s'atansen...

SUMARI

-
- 2 Europa a l'abast de la mà
Pluralisme
per Joan Cornet i Prat
Veo, veo
Nosaltres decidim
per M. Lluïsa Penelas
-
- 3 Una nova idea de solidaritat
La Fundació Olof Palme i la cooperació internacional
per Anna Balletbò
-
- 4 i 5 En una societat nova
Infància i família: noves qüestions
per M. Dolors Renau i Manén
-
- 6 i 7 Una iniciativa solidària
La Caravana per la Pau al Sàhara
per Joan M. Abelló
-
- 8 i 9 S'obre una nova etapa
El paper de les biblioteques públiques
per Assumpta Bailac
-
- 10 Un home per a manar
Record de Josep Rovira
per Joan Reventós
-
- 11 **Temps de lectura**
-
- 12 Eleccions del 6 de juny
Les nostres llistes

Europa a l'abast de la mà

Pluralisme

Una de les coses que hom recorda de quan era petit són les prohibicions. Més enllà de les habituals a l'època, a mi em van deixar impressionat quan em van dir que mai no havia d'entrar en un local determinat. No, no és allò que us podríeu pensar. Era el Temple Evangèlic. En aquella època, entrar en un indret com aquest era un veritable pacte amb el diable. Evidentment, com a bon nen, mai no hi vaig entrar. Coses de la vida, ho vaig fer com a alcalde de la meua ciutat i en el marc d'un aniversari d'aquesta església. I així els ho vaig explicar. I vàrem riure, però al mateix temps vàrem sentir la llibertat del present i la malaurança d'un passat ben desgraciat.

Ara que visc i treballo a Brussel·les —sense deixar d'exercir de català— he tingut temps d'adonar-me més encara del que vol dir el pluralisme. Just allò que no em van deixar acabar d'aprendre de petit —i no per culpa dels pares, que quedi clar!—. El pluralisme no és sols una qüestió de procedències geogràfiques, és sobretot qüestió de cultures i de tarannàs. Treballar amb gent procedent de diferents cultures és un repte i, sobretot, una riquesa. T'adones de la influència enorme del luteranisme i el calvinisme: treballar per salvar-se. Queda lluny del nostre treballar per viure.

I és que Europa és un gran mosaic que s'ha anat construint a cop de canó, a cop de guerres de religions o de guerres entre veïns, que s'envaïen i es mataven els uns als altres força sovint. A vegades carregant-se la monarquia, com és el cas dels francesos, d'altres divinitzant-la com els britànics —fins fa poc!—. Uns, amb una moral rígida i anglicana que porta a un seguit d'escàndols sexuals, com és el cas dels britànics. D'altres, com els italians, els més catòlics del món, que estan malalts de corrupció.

Hi ha països amb una descentralització considerable, com és el cas d'Alemanya i Espanya —encara que algú no s'ho cregui—. D'altres, com França i Gran Bretanya, en els quals el poder central és l'essència mateixa de l'Estat.

Una història, doncs, ben diversa, plena de conflictes i de guerres. Unes cultures i unes llengües ben diferenciades, que no poden donar altre resultat que una gran pluralitat humana. I això és bo. És la gran riquesa d'Europa. La pluralitat és difícil de gestionar. Per això els dictadors no la volen, millor dit la temen. La construcció de l'Europa democràtica és ben complexa. Millor. Els qui estimem la llibertat hi veiem un repte engrescador. Els qui la temen fomenten l'euroessimisme, i si no pregunteu-ho als més radicals conservadors britànics.

Malauradament els radicals nacionalistes en el context europeu no fan altra cosa que el que feien aquells qui prohibien que jo entrés al Temple Evangèlic. Era qüestió de no barrejar-se, per tal de ser sobretot un tros de terra que fos "una, grande y libre". Precisament la ciutadania europea que neix del tractat de Maastricht vol dir el contrari, respectar les cultures, les llengües i els tarannàs, al mateix temps que implica ser capaços d'intercanviar, de barrejar-nos i de treballar en un projecte comú.

JOAN CORNET I PRAT

Veó, veó

Nosaltres decidim

El Congrés de Diputats està discutint el Codi Penal i, com a lògica conseqüència, se succeeixen els pronunciaments sobre els diferents aspectes que el codi contempla. Un d'ells són els supòsits pels quals es despenalitza la interrupció voluntària de l'embaràs. L'esborrany contempla un nou supòsit, el de l'angoixa de la dona, com a causa despenalitzadora, angoixa que haurà de ser acreditada per un facultatiu. El plantejament de l'esborrany no ens agrada perquè, una vegada més, la decisió lliure de la dona quedaria mediatitzada, tutelada, per una altra persona.

En oposició en aquest plantejament es troba la demanda de les dones, d'una immensa majoria de dones, entre elles les dones socialistes, en el sentit que la despenalització abasti totes les interrupcions voluntàries de l'embaràs que tinguin lloc dintre dels terminis que s'estableixin i que es realitzin a petició de la interessada després d'haver estat informada de totes les possibilitats amb què comptarà si continua amb el seu embaràs. La decisió d'avortar és una de les més dures que una dona pot prendre. Ningú no pot posar-se en el lloc de la dona embarassada quan aquesta es planteja si ha de continuar o no, ningú no té dret a furtar-li la capacitat de decidir sobre la seva maternitat.

L'actual situació legal de la interrupció voluntària de l'embaràs ha donat lloc a nombrosos judicis, sentències i empresonaments. El ginecòleg malagueny Luis Alberto Stolzenburg és a la presó en aquests moments en virtut d'una sentència del Suprem. Un altre ginecòleg, Germán Sáenz de Santamaría, ha vist ratificada pel Suprem la condemna de l'Audiència de Màlaga que el condemnava a set anys de presó. Queden encara altres sentències pendents de decisió judicial. Cada una d'elles produirà sens dubte una nova reacció d'indignació de les dones, que ja hem dit moltes vegades que prou de judicis, prou de condemnes. I no acabem de creure que el nou supòsit no generi noves causes judicials.

Arreu del món el tema de l'avortament és subjecte de polèmica, però ho és sobretot als països on la legislació deixa esclertes obertes a la contestació dels grups antiavortistes, on el govern conservador es mostra inclinat a limitar-lo. Els EE.UU. en són un exemple. L'administració Bush va ser molt tolerant amb els manifestants que intentaven impedir l'accés a les clíniques, insultant i amenaçant les dones i el personal sanitari, i que en alguns casos van atemptar contra elles. El resultat no ha estat altre que l'exarcebació, que ha portat un fanàtic a disparar i matar un metge. Bush va perdre les eleccions per un cúmul de raons, entre les quals la seva posició a favor de restringir el dret a l'avortament. Pel que fa a Espanya, l'aprovació del nou Codi Penal és una ocasió d'or per acabar amb la polèmica, per tancar el tema, i no hauríem de desaprovechar-la. El tema només quedarà tancat quan la decisió estigui en mans de la dona.

Dit tot això, l'altra qüestió que el tema suggereix és la constatació que l'avortament sembla ser un tema de dones, que només interessa les dones. No he trobat cap pronunciament masculí que defensi l'opció que nosaltres estem defensant. Es tracta d'un problema exclusivament nostre? La decisió personal de ser mare i la seva simètrica, la d'interrompre l'embaràs, ho són, no hi ha dubte. Però el dret a avortar, i de fer-ho en les millors condicions físiques i psicològiques, com a dret recollit en l'ordenament jurídic, no pot ser un tema del qual es desentenguin els homes i, menys que els altres, els homes socialistes. Aquesta pertinaç indiferència masculina respecte dels temes femenins és una explicació raonable de les dificultats amb què creix la militància política de les dones. Les dones socialistes no sols demanen una legislació adequada a les especificitats femenines i als drets que se'n deriven; reclamem també gestos dels nostres companys que ens demostrin que han assumit no sols la nostra presència en el partit, sinó també l'abast revolucionari de la lluita de les dones.

M. LLUÏSA PENELAS

Una nova idea de solidaritat

La Fundació Olof Palme i la cooperació internacional

La Fundació Internacional Olof Palme va néixer oficialment l'onze de desembre de 1989, però la idea d'impulsar-la va sorgir pocs dies després de l'assassinat del primer ministre suec i alhora dirigent de la Internacional Socialista. L'objectiu de la Fundació és recollir i continuar la tasca endegada per aquell home excepcional que tant va fer pel benestar del seu país i també per la cooperació de la rica Suècia amb altres països del món desenvolupat, especialment Xile i Nicaragua, països pels quals sentia una generosa debilitat.

Les línies mestres del pensament de Palme eren la defensa dels drets humans, la lluita per la llibertat i la democràcia als pobles d'arreu del món, la distensió entre l'Est i l'Oest, el desarmament i la cooperació entre els països rics i els països pobres.

Palme va presidir amb èxit la Comissió de les Nacions Unides anomenada "Comissió pel desarmament i la seguretat", encàrrec que va rebre l'any 1980, en un moment en què es produïa una deterioració creixent de les relacions entre l'Est i l'Oest que amenaçava l'existència mateixa de la vida humana en el planeta. La gran aportació d'Olof Palme rau en la introducció del concepte de la confiança mútua com a eix per al desarmament, en substitució d'una política anomenada de la "dissuasió".

La política de la "dissuasió" es basava a acumular més armes destructives de les que tenia l'enemic polític, de manera que això el dissuadís d'entrar en conflicte per evitar la derrota. Aquesta idea ha estat durant anys l'eix central de la política de defensa dels blocs, ha constituït el motor de la cursa armamentista i ja ha arruïnada totes les possibilitats de creixement econòmic i de qualitat de vida dels països subdesenvolupats. Països immersos en unes necessitats de compra d'armament que eren fixades essencialment per les dues superpotències, els Estats Units i la Unió Soviètica, que basaven precisament el creixement de les economies en la fabricació i l'exportació d'armes.

La Comissió Palme va promoure una inversió de l'espiral armamentista i va elaborar un programa per reduir el perill nuclear, va impulsar els acords de no proliferació i va reduir els assaigs nuclears. En el seu informe final Palme va escriure el següent: "No pot haver-hi esperança de victòria en una guerra nuclear: els dos bàndols estarien units en el sofriment i la destrucció. Només poden sobreviure junts. Han d'aconseguir la seguretat no contra

l'adversari sinó juntament amb ell. Cal que la seguretat internacional es basi en l'objectiu d'assegurar la supervivència en lloc de constituir una amenaça de destrucció mútua".

Avui, afortunadament, els acords de reducció i de no proliferació d'armes nuclears, entre Reagan i Gorbtxov primer i entre Bush i Gorbtxov després, ens han donat un respir, però just en el moment en què acabava d'enterrar-se la guerra freda, l'escenari internacional presenta un panorama desolador, conseqüència de la política internacional desenvolupada al llarg dels últims quaranta-cinc anys.

Els pobles del Tercer Món no tenen escoles, no tenen habitatges, no tenen hospitals; però tenen armes, armes que serveixin per matar-se entre ells, per resoldre conflictes ètnics i racials eliminant l'enemic o comdemnant-lo a morir de fam, en lloc d'arribar a acords per compartir el poder i el desenvolupament.

La Fundació Internacional Olof Palme ha volgut continuar, en la mesura de les seves forces i possibilitats, l'honrosa tasca del dirigent socialdemòcrata. Però avui el concepte de seguretat ha canviat radicalment, per vincular-se estretament a temes de creixement econòmic sostingut, de cooperació i de temes medioambientals.

Avui la seguretat depèn no únicament del fet que acabem d'eliminar les armes nuclears i que controlem i reduïm l'armament convencional; depèn també que treballem pel sosteniment del medi ambient, ja que la seva degradació transcendeix també les fronteres nacionals i ha minat el concepte tradicional de sobirania nacional, ja que ha estat prèviament permeable a la revolució de la informació i de la comuni-

cació i a les ràpides especulacions del capital financer.

D'altra banda, el concepte de seguretat té a veure també amb el control de la natalitat, ja que difícilment serà possible acomodar en el planeta Terra els cinc o sis bilions de persones que es preveuen per als voltants de l'any 2100. Més encara, és pràcticament impossible que puguem doblar la població mundial de cinc a deu bilions d'habitants si no canviem radicalment la forma de produir i la forma de créixer econòmicament.

Avui, els problemes de la seguretat tenen cara humana i ecològica i estan directament relacionats amb les condicions de vida en el tercer món. És pràcticament impossible d'aturar el flux d'emigrants econòmics i refugiats polítics en països desenvolupats o en guerres fratricides, si no s'intervé de manera directa fins a canviar les condicions econòmiques que les produeixen. S'emigra quan la terra en què es viu no dona per viure, perquè està superpoblada, o perquè està esgotada o perquè ecològicament està arrasada. La gent s'exilia perquè, com a conseqüència del que acabem de dir, els uns tracten d'eliminar els altres per fer-se o bé amb unes terres millors, o bé amb un tros més gran de terres dolentes que permetin de subsistir. En qualsevol cas, tot és la mateixa cara de la moneda.

Avui la solidaritat amb el tercer món té un nom: cooperació. Perquè, ajudant els qui no poden subsistir, aprendrem a corregir els nostres propis excessos, aprendrem que no hi pot haver països que ho tinguin tot enfront d'altres països que no tenen res. En un món global en què capitals, comunicacions i problemes ecològics traspassen fronteres i continents, la idea de la injustícia de les desigualtats que ha fet créixer les nostres democràcies no pot continuar subsint enfrontada amb la contradicció que representa no compartir-ho amb els països més pobres.

ANNA BALLETBÒ

En una societat nova

Infància i família: noves qüestions

Les Nacions Unides, mitjançant la Convenció dels Drets dels Infants, han reconegut els drets "fonamentals" dels menors d'edat. Molts països, entre ells el nostre, han ratificat la Convenció: els drets reconeguts han esdevingut llei i per tant han d'ésser aplicats a casa nostra. Però les lleis poden quedar en lletra morta si no es posen els mitjans perquè allò que està reconegut es faci realitat. És per aquest motiu que cal reflexionar sobre els problemes que arreu es plantegen per tal de fer efectius els drets d'aquests petits ciutadans. Això és el que va fer el PSC mitjançant una jornada de debat celebrada el passat mes de febrer sota el títol "Infància i Família. Els reptes actuals".

Els drets dels infants han anat evolucionant al llarg de la història. I és que durant molt segles la infància com a tal no ha existit. Els nens i nenes han estat considerats com una " propietat " dels pares. Junt amb el reconeixement dels drets dels ciutadans, apareix la consciència social de la necessitat de protecció que tenen els infants, i les primeres lleis proteccionistes veuen la llum a tots els països occidentals a finals del segle XIX. Aquestes són les que hem tingut fins fa poc a casa nostra. I no és fins fa ben poc que el nen comença a ser valorat, no sols com a objecte de protecció sinó com a subjecte de drets i de deures. L'infant esdevé un ciutadà.

Però els drets i deures del menor només es poden fer efectius en el si dels marcs de vida en què viu, marcs de vida que es modifiquen i varien al llarg de la seva història personal i que han d'oferir-li protecció, en un primer moment, per tal d'assegurar-li la supervivència, una personalitat equilibrada i un procés de socialització adequat. Però, més endavant, tant la família com l'escola hauran de permetre-li el desenvolupament d'altres drets lligats a la seva creixent capacitat d'autonomia, tals com la facultat d'exercir la llibertat d'opinió, de participació en decisions que l'afecten, de llibertat religiosa, etc. Cada cop més, el futur del desenvolupament dels drets dels infants sembla passar pel reconeixement progressiu dels seus drets "civils".

Aquestes idees ens sobten, donada la nostra mentalitat profundament proteccionista, però cal afavorir aquesta dinàmica. En realitat, alguns fenòmens aïllats van en aquesta direcció: el fet que infants de diferents països s'hagin "divorciat" dels seus pares naturals és representatiu de la creixent capacitat de decisió que els menors d'edat estan adquirint.

Tot això està estretament relacionat amb un

altre fenomen. La família, marc primer de convivència i protecció, es troba en un procés de canvi profund, i s'hi plantegen nous problemes: hi ha, avui, diferents formes de convivència, formes que generen desequilibris que no solen ser prou analitzats per part dels qui tenen responsabilitats col·lectives: les famílies monoparentals, la pobresa femenina que se'n deriva sovint, els conflictes sobre la pàtria potestat que es plantegen en el moment del divorci, les pensions, els règims de visites, són qüestions totes que afecten de forma definitiva l'evolució personal de molts infants i que generen molt sofriment. Cal repensar com incideixen aquests fets en el seu desenvolupament i posar tots els mitjans per tal que sigui efectiu aquell principi que diu que "sempre ha de primar el dret del menor".

Però més enllà de les situacions puntuals que es presenten, i considerant que la família s'ha transformat però no ha desaparegut com a nucli de convivència i de solidaritat bàsica, caldrà expressar obertament quina és l'alternativa que l'esquerra ofereix a un model tancat de família conservadora; quines qualitats ha de desenvolupar per assegurar el dret de tots els seus membres a la llibertat, per garantir la igualtat entre els sexes i el respecte a la individualitat i per assegurar la protecció integral dels infants.

Altres problemes neixen del model mediàtic de la societat en què vivim. El paper dels

mitjans de comunicació com a gènere de models de conducta és un aspecte a estudiar. I ho és també la consideració dels infants com una mercaderia: el risc d'explotació i comercialització de la seva imatge en funció del mercat avui ja és un fet. S'ha de tenir una actitud activa enfront d'aquests abusos.

Malauradament cada cop sabem més de les conseqüències que els grans desequilibris psicosocials produeixen en el si de les famílies, així com de les situacions de desprotecció dels infants que generen. En aquest sentit, el paper de les institucions públiques és fonamental per intervenir decididament en la tutela dels infants, si cal fins i tot contra la voluntat dels seus pares, a fi de garantir-ne la vida, la salut i el benestar. Són massa freqüents els maltractaments i les violències sexuals a l'interior d'aquest reducte tancat que pot ser una família. Els avanços legislatius ens han donat eines per intervenir-hi en cas de necessitat. I encara que no calgui fer-ho, sí que cal assegurar un seguiment i una vigilància de les situacions de risc i fer-hi una tasca preventiva abans no sigui massa tard. Aquestes tasques s'han de dur a terme des del primer nivell on s'organitza la vida col·lectiva, l'administració local, que hauria d'estar ben dotada econòmicament i professionalment per atendre les necessitats dels infants.

Finalment, és important que prenguem consciència de la situació en què es troben la

La família, marc primer de convivència i protecció, es troba en un procés de canvi profund

majoria d'infants del tercer món. Ens cal reconèixer la insuficiència dels mecanismes de cooperació envers els infants que moren de gana o que són víctimes de les guerres. És important que el sentiment de solidaritat guanyi terreny i és fonamental acabar amb el cercle viciós que fa que neixin molt nens que no podran viure dignament. Molts nens que moren a les poques setmanes o mesos per desnutrició o per manca de cures per part de mares adolescents, sovint també desnodrides, que no han espaiat els seus embarassos i que pareixen en condicions pèssimes. Està demostrat que, allà on s'ha instaurat el control de natalitat i on s'espaien els embarassos, els infants tenen moltes més probabilitats de viure i de fer-ho en condicions millors. Però hi ha països on la religió o els costums no permeten el control de natalitat. En aquest aspecte les Nacions Unides estan fent un esforç per intentar convèncer la població de la rendibilitat social i humana que representa elevar el nivell educatiu de les dones per tal que espaiïn els naixements, controlin la natalitat i s'ocupin dels seus fills d'una forma adequada. No podem oblidar que el primer dret d'un infant és el de ser volgut i desitjat.

I ja per resumir, hem de dir que, des d'una òptica d'esquerres, és ben clar que el desenvolupament dels drets humans ens ha de portar a tenir una cura especial dels drets dels menors d'edat. Que aquests drets no s'acaben amb la protecció -que és condició necessària però no suficient- sinó que han de tendir a garantir-los el dret a la participació, a l'opinió lliure i a la creativitat. Que cal repensar la família -aquest àmbit on no s'ha entrat des del pensament progressista- per fer-ne una font d'aprenentatge de solidaritat, de llibertat i de democràcia en les relacions personals. I, finalment, que hem de fomentar la cooperació per tal que els infants que neixen i viuen en països tercers o quarts puguin gaudir del dret a esdevenir éssers humans complets. Nosaltres en som responsables.

M. DOLORS RENAU I MANÉN

Infància i família. Els reptes actuals

D'entre les diverses conclusions de la jornada organitzada pel PSC, recollim a continuació les que tenen caràcter general i les que fan referència a accions polítiques que caldria emprendre a nivell de Catalunya i d'Espanya.

Principis generals

1. Desenvolupar la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides.
2. Assegurar una eficaç protecció de la seguretat i els drets de l'infant.
3. Avançar cap a polítiques que superin la simple protecció i que impulsin el desenvolupament dels drets civils, l'autonomia i la participació dels infants.
4. Fomentar les polítiques de protecció i desenvolupament dels drets dels infants en l'administració local, com a esglaió més proper als ciutadans.
5. Una nova societat planteja problemes nous que afecten la realitat de la família. Hi ha una opció d'esquerres per a la família que s'ha de fer explícita i que ha de constituir un element de vertebració social. Aquesta concepció de família es concreta en la democratització de les relacions interpersonals, en el respecte als drets individuals, en l'obertura a l'exterior, en la cooperació solidària envers els problemes socials i en les solucions pactades dels conflictes.
6. Desenvolupar la cooperació internacional per avançar en tots els nivells administratius i institucionals cap a la fita del 0,7% del pressupost dedicat a la cooperació. A tal efecte cal donar suport a les organitzacions no governamentals i fomentar-les.
7. Donar suport a l'acció de NN.UU. en el desenvolupament de la planificació familiar a tots els països del món.
8. Els mitjans de comunicació han de ser instruments socials i no només un instrument de mercat. S'ha de denunciar l'ús que fan dels infants com una mercaderia o com un instrument de mercat, simple receptor de publicitat, orientat al consum. Rebutgem l'ús constant de la violència en els mitjans de comunicació i la creació d'estereotips que no fomenten un model de societat basat en la justícia, la llibertat i la solidaritat.
9. Impulsar les polítiques que afavoreixin la igualtat entre nens i nenes.

Accions a nivell d'Estat

1. Donar suport a la presentació davant les Corts generals de la Llei dels Drets dels Menors.
2. Defensar l'agreujament de les penes per a tots aquells delictes relacionats amb l'explotació i els maltractaments dels menors.
3. Fomentar els mecanismes que afavoreixin les polítiques d'adopció internacional.
4. Recolzar totes les mesures legislatives i administratives orientades a fer que el sector d'edat entre els 16 i 18 anys tingui una atenció especial, adequada a les seves necessitats, tot equiparant la majoria d'edat penal a la majoria d'edat civil.
5. Modificar el Codi Civil en els aspectes processals del divorci per tal d'evitar les situacions de litigi, i potenciar els dispositius de mediació familiar per tal de fomentar una cultura del pacte davant dels conflictes familiars.
6. Impulsar les polítiques integrals d'atenció a l'educació infantil per al grup d'edat de 0 a 3 anys.

Accions a nivell de Catalunya

1. Presentar al Parlament una Llei General de la Infància, per promoure i desenvolupar els drets civils dels infants en el marc de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de Nacions Unides. Demanar l'elaboració del primer Pla Integral de la Infància per presentar-lo al Parlament.
2. Reclamar al Parlament el nomenament del Síndic de Menors, adjunt al Síndic de Greuges.
3. Sobrepassar les polítiques tradicionals d'assistència, per impulsar polítiques de prevenció, promoció i seguiment que garanteixin la solució dels problemes de fons que té la població infantil de Catalunya. En aquesta línia, demanar que es presenti al Consell General de Serveis Socials l'avaluació dels programes desenvolupats fins ara per a l'atenció als grups d'infants, adolescents i joves amb major risc, perquè la seva anàlisi serveixi per a la programació de noves actuacions i la superació de l'exagerat nombre de reincidències en les activitats delictives i en les situacions d'abandó.
4. Millorar la coordinació, la racionalització i l'acció unitària dels diferents departaments de la Generalitat en el camp de la infància, mitjançant un únic òrgan de govern competent en matèria d'infància, adolescència i joventut.
5. Exigir al Consell Executiu el recolzament a les polítiques municipals en matèria de Benestar Social de la infància i família, en especial desenvolupant la Xarxa Local de Prestacions Socials Bàsiques.
6. Rebutjar la multiplicitat de serveis que recauen sobre els municipis des de l'administració de la Generalitat, així com la política disgregadora que duen a terme les Oficines de Benestar Social, xarxes paral·leles a l'acció dels municipis.

Una iniciativa solidària

La Caravana per la Pau al Sàhara

Durant la darrera setmana de febrer, una caravana de solidaritat del poble de Catalunya va visitar el Sàhara. Fou, sens dubte, una de les experiències més interessants en els darrers anys en el camp del treball unitari i plural de la solidaritat i la cooperació internacional. I és que poques vegades organitzacions de signe tan divers —partits polítics, sindicats, organitzacions no governamentals, Creu Roja, Associacions d'Amics del poble saharauí, així com totes les institucions catalanes (Ajuntaments, Generalitat, Diputació de Barcelona i l'intergrup que existeix al Parlament)— han fet un treball tan complex.

Aquesta iniciativa ha permès, en uns moments especialment difícils per al poble saharauí, donar-li un ajut que superava l'àmbit estrictament humanitari i que tenia una forta càrrega política.

L'arribada de la Caravana als camps de refugiats va ser sens dubte un d'aquells moments que qualsevol dels qui vam tenir la sort de viure-la recordarem durant molt de temps, per la seva intensitat emocional. Quan milers d'infants, de dones i homes, ens esperaven a qualsevol lloc de la ruta i ens feien el senyal de la victòria, aplaudien o cridaven, el sentit de la Caravana cobrava força i ens feia sentir a tots més solidaris. Per a ells era una injecció de moral, era la consciència de no sentir-se sols ni abandonats per la comunitat internacional i, especialment, per nosaltres.

La Caravana catalana per la Pau va coincidir amb la Caravana de la resta de l'Estat i, sense establir comparacions que sempre són estèrils, sí que podem dir que la diferència essencial era, precisament, que la catalana tenia, tal com hem vist, un caràcter plural i unitari. Fou una Caravana que va saber compaginar el treball de les organitzacions de base amb l'ajut institucional. Sense aquest caràc-

ter mixt, hauria estat molt difícil d'assolir els objectius que ens havíem proposat. El sol fet que, a Catalunya, el president del Parlament, acompanyat de representants de totes les forces polítiques, donés la sortida de la caravana al Parc de la Ciutadella, ja dona una idea del treball, de l'esforç i del suport que hi havia darrera d'aquesta iniciativa.

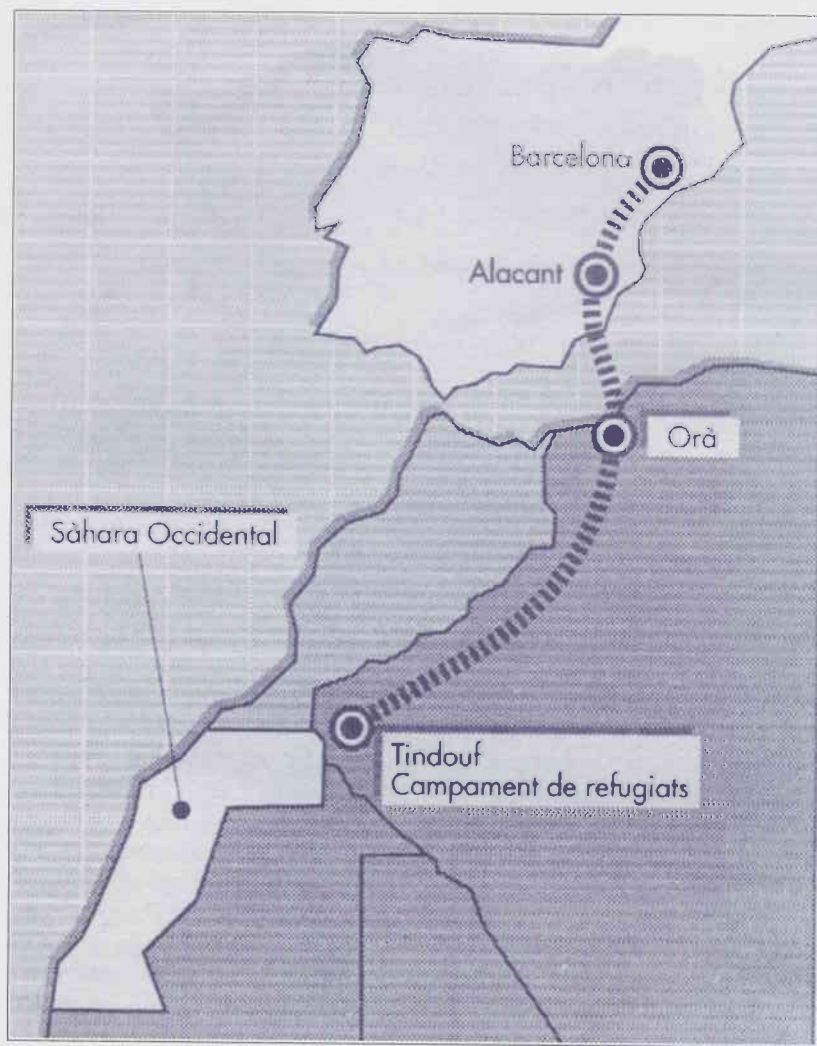
Una experiència única

La visita als campaments, on viuen més de 160.000 refugiats saharauis, és una experiència única. L'enclavament en una zona del desert algerià, prop de Tindouf, amb unes condicions geogràfiques i climatològiques duríssimes, amb un desert que rep el nom de Terra de l'Infern, ja és prou il·lustratiu.

Viure allí no és pas gens fàcil. L'aigua, la llum i els aliments són luxes que depenen en alguns casos estrictament de l'ajut humanitari internacional i en d'altres de la solidaritat algeriana.

Curiosament, en aquestes condicions tan dures en què viuen els saharauis ja fa disset anys, l'organització dels campaments sorprèn gratament els visitants. Tenen un nivell d'autoexigència molt elevat. Els infants estan totalment escolaritzats, les condicions sanitàries, encara que precàries, no presenten problemes d'epidèmies ni de malalties generalitzades.

En altres llocs del món, els

campaments de refugiats tenen un aspecte deplorable i hi proliferen la delinqüència, el terrorisme i l'explotació. Als campaments saharauis, res de tot això. No hi ha res que sigui de color de rosa, realment, però l'ordre, l'organització i l'hospitalitat envers els invitats són tres pilars bàsics de la seva convivència.

Durant aquells dies ho van compartir tot amb nosaltres; segurament es van privar d'algunes coses, i no és pas que en tinguin gaires.

Vam ser hostes d'un poble profundament tolerant, on la religió és un assumpte privat, on

l'integrisme no ha fet osca, on la dona ha avançat bastant més que en les societats àrabs del seu entorn.

Vam poder visitar i compartir les seves tendes, les seves escoles —la major part fetes amb la solidaritat internacional, i una d'elles finançada per la Generalitat valenciana—, les seves festes...

Els diputats membres de l'intergrup del Parlament de Catalunya vam mantenir una entrevista molt profitosa amb el president de la República Saharauí. Ens hi va exposar amb molta claredat el que pensaven ell i el Front Polisari de la darrera resolució del Consell de

Fou una Caravana que va saber compaginar el treball de les organitzacions de base amb l'ajut institucional

Seguretat de les Nacions Unides, així com del paper que Espanya podia jugar per contribuir a la pau al Sàhara.

Lliurament de la Caravana

El lliurament de la Caravana per la Pau al poble saharauí es va fer en un acte festiu i solemne alhora, davant el president de la República i el seu govern i amb l'assistència de centenars de saharauis, que volien ser presents en aquest darrer acte, abans del nostre retorn.

Després d'obsequiar-nos amb els seus cants, les seves danses i la seva música, totes les delegacions van lliurar les claus dels seus vehicles en representació dels més de vuitanta de tot tipus que formaven part de la caravana. Una caravana que durant uns quants dies va visitar els campaments de refugiats i que, recorrent aquells camins i carreteres, va donar un aire especial a aquell paisatge tan aspre.

Contribuir a una pau justa en aquesta zona és l'única possibilitat per evitar que el poble saharauí desaparegui

En aquest mateix acte hi va haver també un apartat especial per a l'intergrup parlamentari. La representació dels diputats al Parlament de Catalunya va voler llegir un comunicat conjunt, que expressava el sentiment unitari de totes les forces polítiques. Exactament tal com ja s'havia fet al Parlament mateix uns quants dies abans, mitjançant una resolució aprovada per la seva junta de portaveus i que fou llegida al plenari de la Cambra.

El referèndum

Els mesos que vénen son segurament definitius per al futur del poble saharauí. D'acord amb la darrera resolució de l'ONU, hi ha tres mesos perquè, sota la direcció del seu secretari general, les parts en conflicte -el Front Polisari i el Marroc- arribin a un acord per aplicar el pla de pau ja aprovat anteriorment per Nacions Unides i que hauria de desembocar en la celebració d'un referèndum en el qual el poble saharauí es pogués manifestar lliurement en l'elecció del seu futur.

Sense aquest referèndum la situació es complicaria moltíssim i poques sortides que no fossin retornar a una situació de guerra quedarien obertes.

Tanmateix, el problema central que ha impedit celebrar el referèndum ha estat el desacord en el cens. D'acord amb el pla de pau, aquest cens seria el darrer que va

fer el govern espanyol l'any 1974, amb les correccions necessàries per adequar-lo a la realitat actual.

El Front Polisari està disposat a reconèixer fins a un màxim del 15% d'increment. Però el Marroc vol inflar el cens incorporant-hi ciutadans marroquins que, durant els darrers anys, han estat traslladats a l'antic Sàhara espanyol.

Els saharauis són els primers a ser conscients que la situació internacional no és la més favorable per a ells: l'acabament de la guerra freda, la inestabilitat política a Algèria, el fet que el Marroc sigui actualment membre del Consell de Seguretat de NN.UU, són factors que no juguen pas al seu favor. I si a més se li afegeix, com ens deia un dels seus dirigents, que "són els pobres del conflicte", la situació

encara es complica més. Cal, però, que s'arribi a materialitzar aquest referèndum que ha de donar compliment al pla de pau, per tal d'acabar amb una injustícia històrica que ja fa més de disset anys que dura.

Estic convençut que des de Catalunya i des de la resta de l'Estat podem ajudar a fer possible aquest objectiu. La Caravana per la Pau demostra que encara hi ha moltes energies i voluntats que estan disposades a treballar en aquesta direcció.

L'acabament tan desordenat del procés de descolonització del Sàhara Occidental per part del darrer govern de la dictadura no ens exonera de les nostres responsabilitats com a Estat i com a poble. D'altra banda, segurament som el poble que estem en millors condicions per entendre'ls. El que fa falta és que movem tots els ressorts que tenim al nostre abast: diplomàtics, polítics, humanitaris.

Contribuir a una pau justa en aquesta zona del món no solament és una necessitat històrica, sinó que és l'única possibilitat que tenim per evitar que en un futur el poble saharauí desaparegui.

JOAN M. ABELLÓ

S'obre una nova etapa

El paper de les biblioteques públiques

El dia 3 de març el Parlament de Catalunya va aprovar l'anomenada Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya. Un país on, en gairebé seixanta anys —i trenta-cinc dels quals sense cap tipus d'actuació legislativa—, s'han aprovat tres lleis de biblioteques, sembla que hauria de tenir un sistema bibliotecari molt articulat. Però la realitat no és pas així.

Antecedents

Catalunya va tenir, conjuntament amb Gran Bretanya, les primeres biblioteques populars europees, enteses com un instrument per fer arribar l'educació i la cultura al conjunt dels treballadors. El projecte de biblioteques populars de la Mancomunitat va aprovar-se l'any 1915 i proposava ja un únic sistema que integrava les biblioteques públiques i privades. Tanmateix, el projecte no va aconseguir de tirar endavant.

L'any 1932, després de l'època de Primo de Rivera, el projecte de biblioteques era més ampli. El sistema incorporava, a més de les biblioteques populars i la Biblioteca de Catalunya, les biblioteques universitàries, les tècniques i les d'ensenyament secundari. D'altra banda, es treballava amb la voluntat d'unificar una xarxa que havia estat dividida entre les quatre províncies.

La Llei de Biblioteques del 1934 era un text que definia l'àmbit, l'estructura i les funcions del Servei que havia de tenir cura del patrimoni de Catalunya. L'anomenada Llei del Servei de Biblioteques, Arxius, Museus i Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya establia una Secció de Biblioteques amb una central que coordinava les biblioteques populars, els donava suport tècnic i elaborava el catàleg general de les biblioteques de Catalunya.

Ja en el nostre temps, i un cop restablerta la Generalitat, la Llei de Biblioteques del 1981 va ser aprovada per unanimitat pel Parlament de Catalunya. El cert és que ha estat una llei que no s'ha aplicat i que s'ha incomplert en molts dels seus aspectes. Era un text que definia un sistema bibliotecari confús, però que podia haver servit com a marc d'actuació. Durant aquests dotze anys ha fallat l'acció de govern de la Generalitat.

Situació de les biblioteques públiques

Quina és la situació de les biblioteques públiques a Catalunya en el moment present, quan s'acava d'aprovar la tercera llei (1993)?

A Catalunya, a diferència d'altres Comunitats Autònomes, hi ha molta tradició de treball de biblioteques públiques en xarxa. La major part de les biblioteques catalanes estan agrupades en tres xarxes: la de la Generalitat, la de la Diputació de Barcelona i la de la Fundació La Caixa.

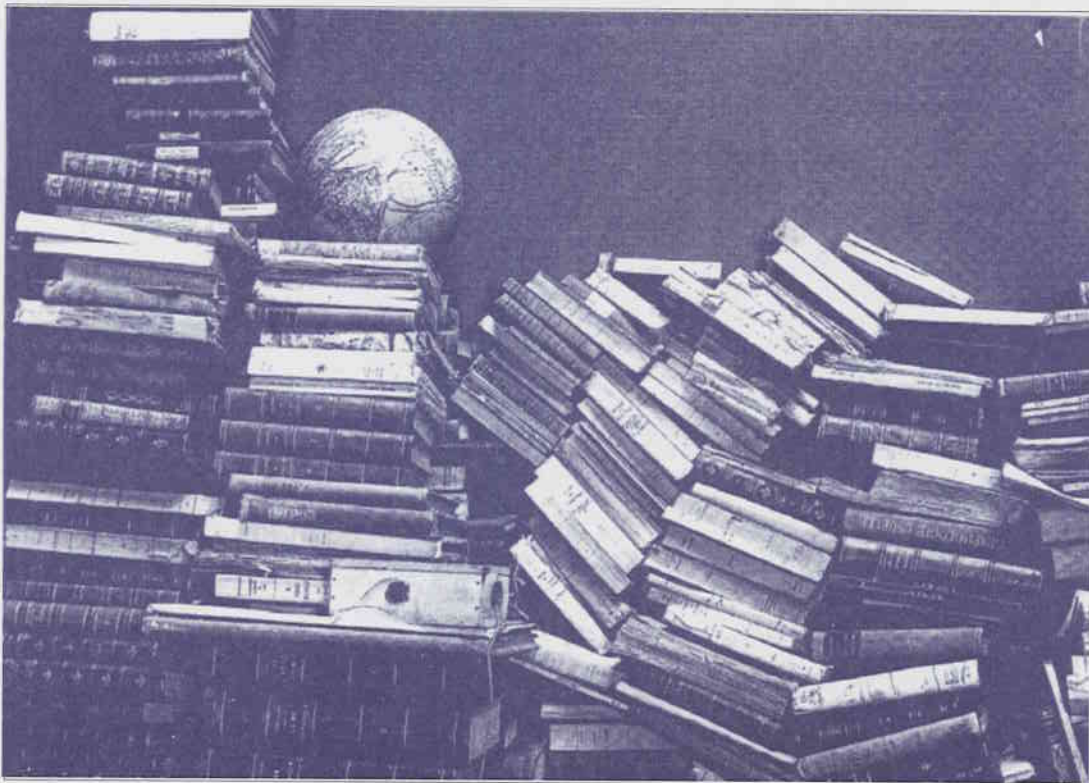
L'any 1981 la Generalitat va rebre la transferència de la titularitat dels Centres de Lectura —fins aleshores dependents del ministeri de Cultura— i la gestió, encara que no la titularitat, de les anomenades biblioteques provincials. Molts d'aquests serveis el ministeri els donava en col.laboració amb les Diputacions provincials de Girona, Lleida i Tarragona. La Generalitat va anar establint convenis amb les diputacions, que a la vegada li van traspasar part d'aquests serveis.

Per la seva banda, la Diputació de Barcelona havia recollit l'herència de la Mancomunitat de Catalunya i de la Generalitat republicana. Durant tots aquells anys, havia treballat amb autonomia respecte del ministeri i de l'anomenat Centro Coordinador. L'any 1986 s'inicià una nova etapa a la xarxa de la Diputació, els criteris de la qual es materialitzaren en un document titulat "*Resum d'activitats 1986-1989. Propostes de futur*". En aquest docu-

ment, la Diputació feia una proposta d'actuacions i d'inversions fins a l'any 1992, amb un salt endavant en la concepció del servei. Precisament l'any 1987 la xarxa es va separar de la Biblioteca de Catalunya i de la seva tutela i va començar a treballar amb autonomia per aconseguir els seus objectius.

D'altra banda, la Fundació "La Caixa", que havia iniciat la seva activitat en aquest camp l'any 1923, no ha inaugurat cap nova biblioteca des de 1982, a excepció de la incorporació de dotze nous centres de la Caixa de Barcelona, resultat de la recent fusió. En definitiva, ha seguit una política de manteniment dels serveis existents, amb una renovació dels fons més a to amb el paper de biblioteca pública que no pas d'estudi, i amb l'organització d'activitats entorn de la lectura.

Ja abans de l'aprovació de la Llei actual, i d'acord amb la política general de la Fundació d'oferir col.laboració més que no pas de promoure iniciatives pròpies, s'havia iniciat un procés d'acords amb els ajuntaments d'algunes localitats. Aquests acords han comportat el tancament d'antigues biblioteques de la Caixa, el traspàs del fons a nous locals municipals i l'aportació econòmica de la Fundació en la instal.lació dels nous equipaments.

Pel que fa a l'extensió territorial, cal dir que la Generalitat actua lògicament a tot Catalunya i la Diputació de Barcelona a l'àmbit de la seva província, mentre que la Fundació La Caixa manté biblioteques a tot el país i a les Illes Balears.

Hi ha també d'altres entitats d'estalvi que gestionen biblioteques públiques allà on tenen més pes específic, com pot ser la Caixa Laietana a Mataró o la Caixa de Sabadell a la zona del Vallès Occidental. La Caixa de Manresa, la de Manlleu i la del Penedès, per exemple, han optat en general per col·laborar en projectes concrets amb l'administració pública, en una línia que crec que cal mantenir i reforçar.

La realitat és que la major part de les biblioteques públiques catalanes no reuneixen les condicions mínimes imprescindibles per donar un servei de lectura pública. Els espais són més aviat pensats com a lloc d'estudi, els fons poques vegades són els adequats per a un centre que ha de donar resposta a les demandes culturals, d'informació, d'educació i de lleure, i finalment no hi ha el personal que caldria per fer-ne uns centres actius i vinculats a la seva realitat social.

Una nova Llei

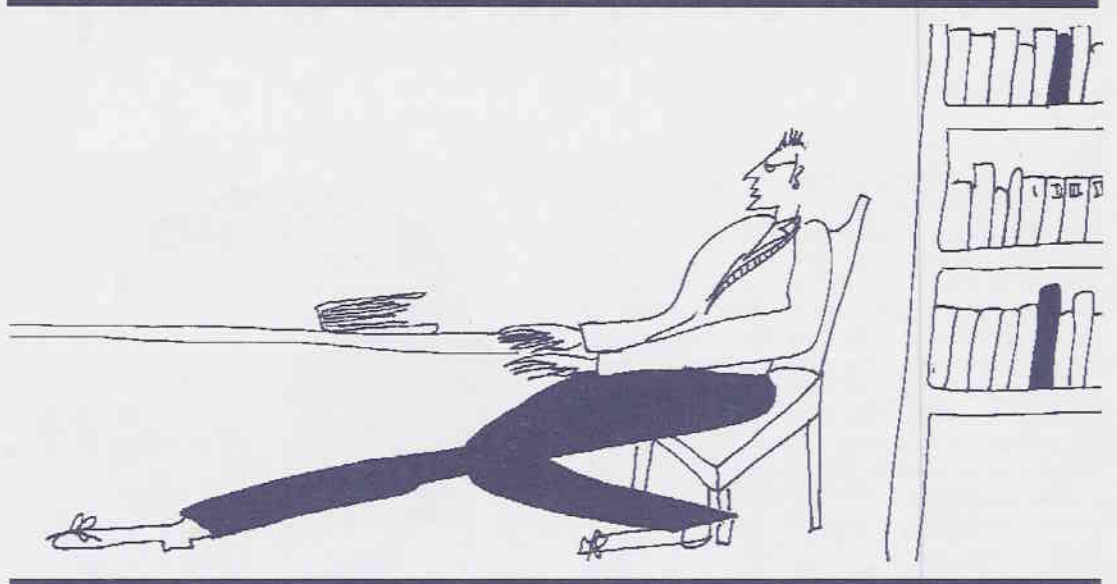
En aquest context, doncs, arriba la Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya. Què pot aportar de positiu la nova Llei respecte la lectura pública?

Tot i que les diferents lleis que han regulat el paper dels municipis sempre han reconegut la competència dels ajuntaments en les biblioteques públiques, aquesta Llei, com no podia ser d'altra manera, reforça aquesta idea.

La lectura pública és competència municipal i és un servei cultural obligatori en els municipis de més de 5.000 habitants. Moltes de les esmenes del Grup Socialista al Parlament i òbviament l'esperit de l'esmena a la totalitat, han anat en la direcció que una pretesa estructuració d'aquests serveis no vulnerés aquest principi.

Les biblioteques públiques d'un territori rebran uns serveis regionals de suport i uns de nacionals. És a l'àmbit regional on se situa el paper de les diputacions i, molt més concretament en funció de la realitat existent, la de Barcelona. En la mesura que això es vagi concretant es definirà un únic sistema de lectura pública que estarà estructurat en diferents xarxes.

Hi ha, però, aspectes que els socialistes consideràvem molt importants, des del punt de vista estricte d'allò que ha de ser el servei. Les platejàvem ja a l'esmena a la totalitat que vam

presentar, però no es recullen suficientment en el text final. Fan referència, d'una banda, a les biblioteques escolars i, de l'altra, a una visió més moderna de la mateixa biblioteca pública.

Diferents estudis sobre els hàbits de la lectura dels catalans assenyalen que un percentatge de prop del 40% no llegeixen mai. En aquest sentit, cal tenir en compte que l'hàbit de la lectura s'adquireix sobretot gràcies a l'ensenyament i, en segon lloc, per mitjà d'uns bons serveis de biblioteques públiques. És per això que la relació de les biblioteques escolars amb les biblioteques públiques tenia un pes definitiu en la nostra proposta, no tant per suplir la funció de les biblioteques populars en determinades situacions, sinó per treballar conjuntament, cadascú des de la seva òptica.

Entrant en un altre aspecte, podríem demanar-nos si té sentit parlar de biblioteques públiques com a servei cultural bàsic en una societat que està dominada fonamentalment per la imatge i les noves tecnologies al servei de la immediatesa. La resposta depèn de quin tipus de servei estiguem parlant. En aquest aspecte el text de la Llei és poc innovador.

El dret a accedir a la cultura i a la informació és un dels drets bàsics i essencials d'una societat democràtica. És un aspecte de la igualtat d'oportunitats. La lectura i la informació no han de ser privatisms d'uns pocs, sinó que han d'estar a l'abast de tothom.

Però aquesta biblioteca pública —"institució democràtica d'ensenyament, de cultura i d'informació", tal com diu el manifest de la Unesco sobre lectura pública—, ha de respondre tant en els espais com en els continguts a les necessitats reals de la societat d'avui, on el lleure té també un paper important.

La biblioteca pública pot ser un bon instrument socialitzador, en una societat cada vegada més complexa, que viu un procés contradic-

tori d'homogeneïtzació de comportaments i d'incorporació de diversitats culturals, en una societat on l'intercanvi i la relació entre les diferents generacions que la componen es va debilitant cada vegada més.

No ens cal inventar tipologies d'equipaments culturals nous per a les demandes de la societat actual. Ja els tenim. Cal adequar-los. La demanda actual d'aquest tipus d'equipaments és encara molt baixa, sobretot pel desconeixement dels ciutadans dels serveis que un model de biblioteca pot oferir i per la situació en què es troben la majoria d'aquests centres.

Ara, doncs, cal actuar per pal·liar el dèficit existent, reequilibrar el territori i, sobretot, repensar aquest servei des de les necessitats reals dels ciutadans. Cal modificar a fons la imatge tradicional de la biblioteca.

La Llei que acaba d'entrar en vigor pot ser realment positiva si en la seva aplicació, tal com deia Antoni Dalmau, ponent socialista en la tramitació parlamentària, hi ha consens polític i acord a l'hora de fixar les prioritats i les aportacions econòmiques. Estaríem d'acord amb el Col·legi de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya quan, el març del 1992, i en una "Declaració en favor del dret a la lectura i a la informació públiques per als ciutadans de Catalunya", definia quatre elements bàsics d'actuació en el tema de la biblioteca pública: un ampli acord institucional, el Mapa de Lectura Pública, un Pla de Finançament i un Pla de Foment de la Lectura.

En definitiva, els dèficits són tan considerables que només es poden superar amb un acord institucional que contempli el repartiment del finançament necessari.

Un home per a manar

Record de Josep Rovira

Des del dia 21 de febrer proppassat, les cendres de Josep Rovira reposen al cementiri de Rubí, la ciutat on va néixer. Això va ser quan es complien exactament 25 anys de la seva mort a l'exili. L'acte de Rubí va ser, lògicament, un homenatge de tots els socialistes catalans a la figura d'un personatge singular que bé mereix de ser recordat permanentment. És per això que ens ha semblat oportú de reproduir en aquest número de l'ENDAVANT un text escrit per Joan Reventós ja fa més de deu anys: un text que manté plenament la seva vigència i que constitueix una feliç evocació del nostre company.

La primavera de l'any 1954 vaig fer el meu tercer viatge a París. Portava un mandat del Moviment Socialista de Catalunya a l'interior sobre diverses qüestions, entre d'altres la d'aclarir les tensions sorgides en el si del MSC a l'exili, cosa que comportava necessàriament una entrevista amb Josep Rovira. Després de passar una dia a Tolosa per intercanviar impressions amb el company Miquel i els germans Bagués, en arribar a París començaren immediatament les converses amb Josep Pallach i altres companys. La segona tarda d'estada a la capital francesa vaig poder parlar per primera vegada amb Josep Rovira, en un petit taller de pegot que tenia el company Iborra en uns baixos de la Rue Bassano, a mig camí dels Champs Elysées i l'Avenue Wagram.

Allà, en el característic i aparent desordre d'un taller artesà d'ataconador, entre sabates, peces de cuiro i eines diverses, Pallach em presentà Josep Rovira. Malgrat els anys i la vida dura de lluitador nat, Rovira feia una tossa impressionant. Alt, ben plantat, amb uns ulls inquisitius que no desfiguraven les ulleres, parlà a poc a poc, i deliberadament escollí en aquella primera conversa escoltar les qüestions que se m'havia encarregat que explanés. En aquell moment Rovira no sabia pas qui era jo —cobert per un nom de guerra que exigia la clandestinitat—, encara que, com Tarradellas, no trigaria gaire a conèixer els meus veritables cognoms.

A mesura que encetàvem la conversa, jo anava prenent consciència que davant meu tenia un home que, en la seva vida, reunia tota una tradició de combat per l'emancipació obrera i les llibertats nacionals de Catalunya. Des de Prats de Molló, al començament, fins a la Divisió 29 durant la guerra, passant pel 6 d'octubre de 1934, el BOC, el POUM i el 19 de juliol a Barcelona, la guerra civil, l'organització dels serveis d'evasió en la França ocupada pels

nazis, o la fundació del MSC, en la persona de Rovira es reunia un dels esforços més continuats i tenaços de lluita.

Vaig tenir ocasió de parlar amb Rovira altres vegades, quasi sempre que tornava a París. Converses en les quals sentia despertar un corrent de simpatia-Rovira immediatament es guanyava la confiança dels seus interlocutors-, corrent que no trencava les seves crítiques ni alguna o altra sornegueria sobre les posicions polítiques del MSC.

Vull també evocar la darrera vegada que el vaig veure l'estiu de 1958, poques setmanes abans de la meua detenció. La cita i la llarga conversa tingué lloc aquesta vegada en el cafè de l'Hotel de Ville, al costat del l'ajuntament de París, ben a prop del Sena. Rovira havia envellit. Estava malalt. Coixejava visiblement. Un desgast de l'os de la cuixa el feia sofrir. Malgrat tot, era palès el seu interès per les qüestions polítiques de Catalunya i per l'esforç dels socialistes per mantenir-se en les difícils condicions de clandestinitat.

Els llargs anys de lluites i sacrificis -i probablement de moments d'angoixes dissimulades, car Rovira donava sempre la impressió d'una serenitat immutable- acabaren per minar la seva robusta naturalesa. Pel gener de 1964 Rovira, ja malalt, tingué un atac de congestió cerebral. L'alarma fou severa.

S'ajuntaren diverses malalties a la vegada. Rovira suportà estoicament l'adversitat. Durant quatre anys més, disminuït físicament però conservant el seu esperit crític característic i la seva lucidesa mental, seguia dia rera dia l'evolució política de Catalunya sense oblidar, però, els esdeveniments mundials. Rovira era, sense cap mena de dubte, un nacionalista català cent per cent, però, al mateix temps, en part per temperament i per obertura d'esperit i en part pels seus nombrosos anys d'exili, tenia una visió mundial dels problemes.

No cal dir la valuosa aportació per al socialisme català que hauria constituït la presència, avui, entre nosaltres, d'un home de l'experiència i del temperament de Josep Rovira. Per a ell hauria estat també una gran satisfacció veure com una obra que inicià en la seva joventut i que prosseguí durant cinquanta anys, en un dels períodes més moguts de la nostra història, tenia una concreció esperançadora. Per fi els socialistes eren la força política més important a Catalunya.

La naturalesa ho decidí altrament. Rovira morí víctima d'un nou atac el 14 de febrer de 1968. Morí a París, quan Franco encara era al poder. No pogué veure el triomf dels Socialistes de Catalunya, però l'esperança de triomf l'animà fins al darrer moment.

Vull recordar també -i el fet m'emocionà- que Rovira fou sempre un home molt modest en el seu viure, fins i tot en moments en què les estretors econòmiques no eren pas tan grans. Visqué els darrers anys d'exili a França en un pis modestíssim a la barriada obrera de Boulogne, prop de París, pujant dos fills amb penes i treballs i amb l'ajuda de la seva esposa.

El seu enterrament en terres parisenques, en un dia gris i fred, fou una gran manifestació d'adéu per a l'home que tant havia fet per la causa de Catalunya i del socialisme. Vingueren a acomiadar-lo vells amics que representaven altres tantes etapes de la vida de Rovira, així com representants de totes les organitzacions antifeixistes exiliades i de la Generalitat. Hi era present una important delegació de vells amics de lluites que vingué expressament de Catalunya, acompanyada de joves militants. Companys del MSC i d'altres del POUM, encara separats, es trobaren units per donar l'últim comiat a qui fou amic de tots.

L'enterraren civilment amb dues banderes que simbolitzaven el sentit de la seva lluita i de la seva vida: la catalana i la vermella del socialisme.

JOAN REVENTÓS

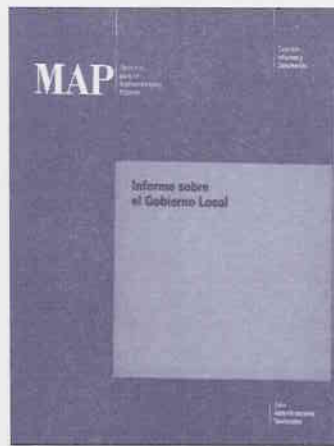

DESDE CATALUNYA SIN RENCOR
Jacint Reventós
Pròlegs de Julián García Vargas i
Francisco Candel
221 pàgines
Editorial Hacer
Barcelona, 1993

Ja comença a ser força espectacular la bibliografia recent feta des de Catalunya amb l'objectiu d'explicar als qui no són catalans —i molt especialment als ciutadans de Castella— qui som i què volem ser, quina és la nostra història i quins són els trets principals de la nostra identitat col·lectiva. És, sens dubte, una manifestació més d'aquesta èdria nacional que tenim de preguntar-nos permanentment sobre les nostres pròpies arrels i els nostres projectes de futur. Però és, també, el resultat d'un afany incansable de cercar, fora de Catalunya, un major coneixement i una major comprensió sobre la nostra personalitat diferenciada. No cal dir, per fi, que la construcció de l'Estat de les Autonomies ha incentivat encara més totes aquestes tendències.

El llibre que comentem és una nova contribució a aquesta bibliografia abundosa. I cal reconèixer que Jacint Reventós té coses ben particulars a dir-hi, car ha viscut de ben a prop les contradiccions entre Catalunya i Castella, començant per la circumstància del seu matrimoni amb una castellana i acabant per la seva experiència com a delegat a Catalunya del ministeri de Sanitat i Consum.

Amb una voluntat evident de comprensió mútua, Jacint Reventós repassa tots els temes inevitables en aquesta qüestió, des de la història i la llengua fins als aspectes tradicionalment conflictius. Ho fa d'una manera molt amena, sense cap pretensió erudita ni totalitzadora, ben al contrari: recorre sovint a les anècdotes i a les vivències personals, conscient que a vegades són molt més il·lustratives a l'hora d'explicar les relacions entre les persones i els pobles.

INFORME SOBRE EL GOBIERNO LOCAL
Director: Tomàs Font i Llovet
Ministerio para las
Administraciones Públicas
500 pàgines
Fundació Carles Pi i Sunyer
Madrid, 1992

En altres números de l'ENDAVANT ja ens hem ocupat dels informes que la Fundació Carles Pi i Sunyer publica cada any sobre l'evolució de l'Estat de les Autonomies. Aquesta vegada, el mateix equip d'especialistes —fonamentalment professors universitaris— ha dirigit la seva atenció a analitzar quina és la situació de les administracions locals. En aquest cas el criteri ha estat una mica diferent. Com que l'informe que comentem no està subjecte —si més no en aquesta primera edició— a una crònica anual, a la pràctica constitueix un examen exhaustiu de quina és la situació present del món local, des de la configuració constitucional de l'autonomia local fins a les competències, els serveis, la funció pública o el finançament. Una segona part del llibre conté dotze treballs que suposen noves contribucions al debat sobre el govern local, els seus problemes i les perspectives de solució que se li ofereixen. Les conclusions del llibre deixen constància d'una colla de problemes fonamentals que encara no tenen una resposta adequada: la difícil articulació actual dels tres nivells de l'administració (central, autonòmic i local); el nombre exagerat de municipis; la diversitat competencial; les relacions amb les Comunitats Autònomes; la indefinició de la província; el sistema electoral; la insuficiència financera... etc. etc. El llibre que comentem té l'avantatge no sols de denunciar aquests problemes sinó d'oferir sovint alternatives i solucions concretes que haurien de ser preses seriosament en consideració. Si fos així, a poc a poc s'aniria aclarint el panorama i la configuració que, comptant amb l'experiència d'altres països de vida democràtica més prolongada, han d'acabar tenint unes administracions que, com a mínim, tenen el mèrit de ser les més properes als ciutadans.

HISTORIA DE LAS MUJERES
Direcció: Georges Duby i Michelle Perrot
Cinc volums
Taurus Ediciones
Madrid, 1991, 1992, 1993

Una secció com aquesta no permet, lògicament, deixar constància de l'enorme bibliografia històrica que apareix al mercat, de manera que és forçós de reduir-se a títols lligats a la nostra història recent o bé al moviment obrer i popular en general. Val la pena, però, fer una excepció envers l'obra que ens ocupa i que es troba en curs d'edició: n'han aparegut ja els volums primer (l'Antiguitat), segon (l'Edat Mitjana), tercer (del Renaixement a l'Edat Moderna) i quart (segle XIX), i està previst que n'aparegui un altre que estarà dedicat al segle XX.

Es tracta, sens dubte, d'una obra enciclopèdica, d'unes set-centes pàgines cada volum, esplèndidament escrita, editada i il·lustrada. Una obra nascuda de l'experiència que va suposar l'edició anterior d'una "Història de la vida privada". Però allò que ens l'ha fet directament atractiva és que s'ocupa d'una part de la humanitat que, malgrat la seva importància i el seu protagonisme, ha estat gairebé sempre absent de la història que s'ha escrit fins avui. Ens referim evidentment a les dones, a les quals tot just ara comença a dedicar-se —per bé que d'una manera creixent en els darrers vint anys— una atenció històrica específica. La feina és àrdua, indiscutiblement, ja que no resulta gens fàcil de rastrejar documentalment la presència i la influència de les dones en un procés històric en el qual els ha tocat de jugar un paper subordinat.

Aquesta història magna que presentem és, sens dubte, una fita notabilíssima per rescatar la veu i el paper de les dones en la història, de manera que cal felicitar-se que ens n'hagi arribat la traducció, i més encara quan aquesta traducció ve enriquida per un apèndix final a cada volum on s'oferix una "mirada espanyola" de cada època.

LOS LÍMITES DE LA SOCIALDEMOCRACIA EUROPEA
Josep Picó
354 pàgines
Siglo XXI de España Editores S.A.
Madrid, 1992

L'autor d'aquest llibre és un catedràtic de Sociologia de la Universitat de València que ja ens havia ofert en la mateixa editorial i en la mateixa col·lecció un treball francament interessant sobre les "Teorías sobre el Estado del Bienestar".

El llibre que presentem s'ocupa, d'una manera més directa, d'un tema que, evidentment, està a la primeríssima línia de les nostres preocupacions i dels nostres interessos: les perspectives presents i futures del socialisme democràtic a Europa, en un context tan especial com és el temps que ens ha tocat de viure, un temps de canvis i de nous interrogants.

L'aproximació de l'autor és especialment correcta perquè arrenca a partir d'una mirada a la situació interna, l'evolució recent i les polítiques practicades per part dels partits socialistes més importants d'Europa, els d'Alemanya, Gran Bretanya, França, Itàlia i Espanya. No cal dir que són partits certament diferents, tant en la seva història com en la seva pràctica concreta, però l'ideari polític i els problemes per aplicar-lo són prou comuns com per resseguir-hi un fil evolutiu que permet una visió general. En un capítol posterior, l'autor s'ocupa dels socialistes i de la Comunitat Europea, un tema crucial en la història recent i en la perspectiva més immediata.

Finalment, el darrer capítol, titulat "Repensar el socialismo", és el que enllaça més directament amb el nostre interès. Parteix de l'anàlisi de la crisi de les teories keynesianes a començament dels anys vuitantes i s'endinsa en el que Josep Picó anomena "les paradoxes, els límits i les esperances" de la socialdemocràcia al llindar del segle XXI. En definitiva, un llibre francament recomanable.

Eleccions del 6 de juny

Les nostres llistes

En la seva reunió del dia 28 d'aquest mes d'abril, el Consell Nacional del PSC va aprovar les llistes que el nostre partit presentarà, dintre les quatre circumscripcions catalanes, a les eleccions legislatives del

proper dia 6 de juny, tant per al Congrés dels Diputats com per al Senat. Són les que us oferim a continuació:

Candidats al Congrés de Diputats

BARCELONA

- 1.—NARCÍS SERRA I SERRA
- 2.—JOSEP BORRELL I FONTELLES
- 3.—JORDI SOLÉ TURA
- 4.—EDUARDO MARTÍN TOVAL
- 5.—MERCEDES AROZ I IBAÑEZ
- 6.—SALVADOR CLOTAS I CIERCO
- 7.—JOAN MARCET I MORERA
- 8.—ANNA BALLETBÒ I PUIG
- 9.—FRANCISCO NEIRA I LEÓN
- 10.—JORDI MARSAL I MUNTALÀ
- 11.—PERE JOVER I PRESA
- 12.—CARME FIGUERES I SIÑOL
- 13.—JORDI PEDRET I GREZNER
- 14.—JOSEP COROMINAS I BUSQUETA
- 15.—REMIGIO HERRERO I GARCÍA
- 16.—EDUARD TORTAJADA I MOLINA
- 17.—JORDI TERRADES I SANTACREU
- 18.—MARIBEL GARCÍA I LOPEZ
- 19.—IÑAKI GUERRERO I BARBECHO
- 20.—RICARD TORRELL I BLANQUER
- 21.—MONTSERRAT DOMÈNECH
I BORRULL
- 22.—VÍCTOR FORGAS I CABRERA
- 23.—LUCÍA SOLÍS I CARDOSO
- 24.—FLORENTINO PÉREZ I GIL
- 25.—DAVID PÉREZ I IBAÑEZ
- 26.—JAUME MINGUELL I MORROS
- 27.—JOSÉ LUIS JIMENO I SAEZ
- 28.—TOMASA JIMÉNEZ I FRÍAS
- 29.—RAMON CREIXELL I MARTÍ
- 30.—PEPITA PEDRAZA I ALCAIDE
- 31.—JOSEP MORATALLA I MARTÍNEZ
- 32.—ANTONI MESSEGUER I MATEO

GIRONA

- 1.—LLUÍS MARIA DE PUIG I OLIVER
- 2.—JOAN MANUEL DEL
POZO I ALVAREZ
- 3.—DOLORS OMS I BASSOLS
- 4.—XAVIER COROMINAS
I MAINEGRE
- 5.—ANTONI JUANALS I ROMAN

TARRAGONA

- 1.—XAVIER SABATÉ I IBARZ
- 2.—JAUME ANTICH I BALADA
- 3.—LLUIS MIQUEL PÉREZ SEGURA
- 4.—ANTONI PIÑOL I CORT
- 5.—HELENA ARRIBAS I ESTEVE
- 6.—NÚRIA BORRELL GALLEGU

LLEIDA

- 1.—JOSEP PAU I PERNAU
- 2.—JOSEP RAMON MÒDOL I PIFARRÉ
- 3.—JOSEP MARIA TURMO
I BARRABÉS
- 4.—VERÓNICA MARTÍNEZ I PARÍS

Candidats al Senat

BARCELONA

- 1.—VICTÒRIA CAMPS I CERVERA
- 2.—JORDI MARAGALL I NÒBLE
- 3.—MARTA MATA I GARRIGA

GIRONA

- 1.—ARSENI GIBERT I BOSCH
- 2.—MONTSERRAT PALMA I MUÑOZ
- 3.—JOSEP VICENTE I ROMA

TARRAGONA

- 1.—RAMON ALEU I JORNET
- 2.—MARIÀ GIL AINÉ
- 3.—MISERICÒRDIA VALLÈS I FREIXA

LLEIDA

- 1.—MIQUEL AGUILÀ I BARRILL
- 2.—HORTENSIA ALONSO I VEICA
- 3.—ANTONI ROIG PÉREZ

Endavant

Director: Antoni Dalmau
 Consell de Redacció: Jordi Font, Arseni
 Gibert, Miquel Iceta, Rosa Martí,
 Jaume Sobrequès, Xavier Soto

Coordinador: Jordi Serra
 Edita: Partit dels Socialistes de Catalunya
 Nicaragua, 75-77. 08029 Barcelona
 Dipòsit Legal: B-37.364-1987
